

Yasmina Reza

Artă

Salonul unui apartament.

Un singur decor. Cel mai sobru, cel mai neutru posibil.

Scenele se desfășoară succesiv acasă la Serge, la Ivan și la Marc.

Nimic nu se schimbă, cu excepția picturii expuse.

Marc, singur.

Marc: Prietenul meu Serge a cumpărat un tablou. E o pânză de cam un metru șaizeci pe unu douăzeci: albă. Fondul e alb și, dacă mijești ochii, poți distinge câteva dungi subțiri transversale albe.

Prietenul meu Serge... mi-e prieten de foarte mult timp.

E un băiat care a reușit în viață, e medic dermatolog și mare iubitor de *artă*.

Luni m-am dus să văd tabloul; Serge l-a achiziționat sâmbătă, dar tânjea după el de câteva luni.

Un tablou alb, cu dungi albe.

Acasă la Serge.

Pe jos, sprijinită de perete, o pânză albă, cu dungi fine albe transversale.

Serge își privește tabloul extaziat.

Marc privește tabloul.

Serge îl privește pe Marc care privește tabloul.

O pauză lungă în care sentimentele se exprimă fără cuvinte.

Marc: Scump?

Serge: Treișcinci de mii.

Marc: Euro?

Serge: (*aprobă*)

Marc: Treișcinci de mii?...

Serge: Handtington mi-l ia cu treișopt.
Marc: Cine-i...?
Serge: Handtington?!
Marc: Habar n-am.
Serge: Handtington! Galeria Handtington.
Marc: Galeria Handtington ți-l ia cu treișopt de mii?...
Serge: Nu, nu galeria. El. Handtington însuși. Pentru el.
Marc: Și de ce nu l-a luat de la-nceput, Handtington însuși?
Serge: Fiindcă au interes să vândă la particulari. Piața trebuie să fie-n mișcare.
Marc: Aha...
Serge: Deci?
Marc: ...
Serge: Nu stai bine acolo. Uită-te din unghiul ăsta. Vezi liniile?
Marc: Cum îl cheamă pe...
Serge: Pictor. Antrios.
Marc: Cunoscut?
Serge: Foarte. Foarte!
Un timp.
Marc: Serge, n-ai dat treișcinci de mii pe tabloul ăsta.
Serge: Ăsta-i prețu'. E un ANTRIOS!
Marc: N-ai dat treișcinci de mii pe tabloul ăsta!
Serge: Eram sigur că n-o să-nțelegi.
Marc: Ai dat treișcinci de mii pe căcatul ăsta?!

Serge, ca și când ar fi singur.
Serge: Prietenul meu Marc, care-i un băiat inteligent, un băiat pe care pe care-l prețuiesc de foarte mult timp, situație bună, inginer în aeronautică, dar face parte dintre acei intelectuali, de modă nouă, care nu sunt doar inamicii modernității, își și fac un titlu de glorie din a o demola.
Și detectez, în ultimul timp, la partizantul frumoaselor epoci apuse, o aroganță de-a dreptul stupefiantă.

Aceiași.
În același loc.
Același tablou.
Serge: *(după o pauză)* ... Cum poți să spui „căcatul ăsta”?
Marc: Serge, un pic de umor! Râzi!... Râzi, e fabulos c-ai cumpărat... tabloul ăsta!
Marc râde. Serge rămâne de gheață.

Serge: E bine că achiziția ți se pare fabuloasă, e-n regulă că râzi, dar ce-aș vrea eu să știu e ce-nțelegi prin „căcatul ăsta”.

Marc: Îți bați joc de mine!

Serge: Absolut deloc. „Căcatul ăsta” raportat la ce? Când zici de ceva că-i un căcat, ai un criteriu, de valoare, în funcție de care apreciezi acel ceva.

Marc: Cu cine vorbești? Cu cine vorbești tu acum? U-u!

Serge: Nu te interesează pictura contemporană, nu te-a interesat niciodată. N-ai nici o pregătire în domeniul ăsta, prin urmare cum poți să afirmi că un obiect oarecare, subordonat anumitor legi pe care tu le ignori, e un căcat?

Marc: ... E un căcat. Iartă-mă.

Serge, singur.

Serge: Nu-i place tabloul.
Bun...
Dar n-a fost nici un strop de tandrețe în reacția lui.
O urmă de efort...
Nici un strop de tandrețe în modul lui de-a condamna.
Un râs înfumurat, perfid.
Un râs care le știe pe toate.
Râsul ăla... l-am urât.

Marc, singur.

Marc: Mă depășește, că Serge a cumpărat tabloul ăla. Și mă neliniștește. Și-mi provoacă un fel de angoasă nedefinită.
Ieșind de la el, a trebuit să sug trei bobite de Gelsémium 9 CH, recomandat de Paula – paranteză: mi-a zis Gelsémium sau Ignatia? Preferi Gelsémium sau Ignatia? De unde naiba să știu?!... – fiindcă mi-e absolut imposibil să-nțeleg cum a putut Serge, care mi-e prieten, să cumpere pânza aia.
Treisćinci de mii!...
Stă bine, dar nu-l dau banii afară din casă.
Bine și atât, nu mai mult. Și dă treisćinci de mii pe un tablou alb.
Trebuie să fac apel la Yvan, prietenul nostru comun, trebuie să discut asta cu Yvan. Deși Yvan e un tip tolerant, ceea ce, în materie de relații umane, e defectul suprem.
Yvan e tolerant fiindcă-l doare undeva.
Dacă Yvan tolerează că Serge a putut să cumpere un căcat alb cu două sute de mii, înseamnă că-l doare undeva de Serge.
Clar.

Acasă la Yvan.

Pe perete, un tablou ieftin.

Yvan e cu spatele la public, în patru labe.

Pare să caute ceva sub o piesă de mobilier. În timp ce face asta, se întoarce pentru a se prezenta.

Yvan: Eu sunt Yvan.

Sunt un pic încordat acum, deoarece, după ce mi-am petrecut toată viața în domeniul textil, tocmai mi-am găsit un post de reprezentant comercial la o papetărie en gros.

Sunt un băiat simpatic. Viața mea profesională a fost întotdeauna un eșec, și urmează să mă căsătoresc peste cincisprezece zile cu o fată drăguță și deșteaptă și de familie bună.

Intră Marc. Yvan e din nou cu spatele la public, căutând ceva.

Marc: Ce faci?

Yvan: Caut capacul de la marker.

Un timp.

Marc: Bun, ajunge...

Yvan: Acum cinci minute l-aveam în mână.

Marc: Nu-i grav.

Yvan: Ba da.

Marc se apleacă să caute împreună cu el.

Pentru o clipă, caută amândoi.

Marc se ridică.

Marc: Oprește-te. Cumperi altul.

Yvan: Sunt niște markere excepționale, poți să scrii pe orice suprafață. Mă enervează. Dacă ai ști cât mă enervează chestiile astea... Acu' cinci minute țineam capacu' ăsta în mână.

Marc: Aici vă instalați?

Yvan: Ți se pare ok, pentru un cuplu tânăr?

Marc: Un cuplu tânăr! Ho-ho!

Yvan: Poate reușești să nu-ți scape râsul ăsta de față cu Catherine.

Marc: Papetăria?

Yvan: Bine. Învăț.

Marc: Ai slăbit.

Yvan: Un pic. Mă-nnebunește că n-am găsit capacu' ăla, acu' o să se usuce. Stai jos.

Marc: Dacă mai cauți capacu' ăla, plec.

Yvan: Ok, mă opresc. Vrei ceva de băut?

Marc: Un Perrier, dacă ai. L-ai văzut pe Serge zilele astea?

Yvan: Nu. Tu?

Marc: Ieri.

Yvan: E-n formă?

Marc: Foarte. Tocmai și-a cumpărat un tablou.

Yvan: Da?

Marc: Îhâm.

Yvan: Frumos?

Marc: Alb.

Yvan: Alb?

Marc: Alb... Închipuie-ți o pânză cam de un metru șaizeci pe un metru douăzeci... fondul alb... complet alb... pe diagonală dungi fine transversale albe... vezi... și poate o linie orizontală albă, în completare, în partea de jos...

Yvan: Da' cum le vezi?

Marc: Ce?

Yvan: Liniile albe. Dacă fondul e alb, cum vezi liniile?

Marc: Pur și simplu, le vezi. Să zicem că sunt ușor gri, sau invers, fondul e... mă rog, există nuanțe de alb! Albul e mai mult sau mai puțin alb!

Yvan: Da' nu te enerva. De ce te enervezi?

Marc: Repede să găsești tu chichița. Fin'că nu mă lași să termin!

Yvan: Bun. Deci?

Marc: Bun. Deci, ți-ai făcut o imagine.

Yvan: Mi-am făcut.

Marc: Bun. Acum o să ghicești cât a dat pe el Serge.

Yvan: De cine e? Pictorul!

Marc: Antrios. Ai auzit de el?

Yvan: Nu. E bine cotate?

Marc: Eram sigur c-o să mă-ntrebi asta!

Yvan: E logic...

Marc: Nu, nu e logic...

Yvan: E logic, vrei să ghicesc prețul, prețul e-n funcție de cotă...

Marc: Nu, nu vreau să-mi evaluezi tabloul după nu știu ce criteriu sau... nu-ți cer o evaluare profesională, nu, te-ntreb pe tine, Yvan, cât ai da tu pe un tablou alb, garnisit [agrementat] cu câteva dungi transversale alburii.

Yvan: Nici un ban.

Marc: Bun. Dar Serge? Spune o cifră la-ntâmplare.

Yvan: Cinci mii.

Marc: Ha!

Yvan: Zece mii.

Marc: Ha!

Yvan: Douăzeci de mii...

Marc: Mai!

Yvan: Treizeci de mii?... Patruz...

Marc: Treiszeci. Treiszeci de mii.

Yvan: Nu?!

Marc: Ba da.
Yvan: Treișcinci de mii??!
Marc: În cap.
Yvan: A-nnebunit!...
Marc: Nu?
O mică pauză.
Yvan: Cu toate că...
Marc: Cu toate că ce?
Yvan: Dacă-i place lui... Își permite...
Marc: Deci așa vezi tu lucrurile.
Yvan: Adică. Tu cum le vezi?
Marc: Nu vezi partea gravă, nu?
Yvan: Ăăă... Nu...
Marc: Ciudat cum nu vezi esențialul în povestea asta... Nu percepi decât... exteriorul.
Nu vezi ce-i grav.
Yvan: Ce-i grav?
Marc: Nu vezi ce implică asta?
Yvan: ... Vrei caju?
Marc: Nu vezi că brusc, în modul cel mai grotesc posibil, Serge se crede „colecționar”.
Yvan: Mmm... mmm...
Marc: De-acum, Serge face parte din aristocrația connoisseur-ilor.
Yvan: Nu...
Marc: Normal că nu. La prețul ăsta n-ai cum să contezi. Dar el asta-și închipuie.
Yvan: Aha.
Marc: Nu te deranjează.
Yvan: Nu. Dacă lui îi face plăcere.
Marc: Ce vrea să-nsemne asta, „dacă lui îi face plăcere”? Ce filozofie-i asta, „dacă lui îi face plăcere”?
Yvan: Din moment ce nu prejudiciază pe nimeni...
Marc: Ba prejudiciază pe cineva. Eu unul mă simt perturbat, mă simt perturbat și mă simt și rănit, da, da, să-l văd pe Serge, la care țin atât de mult, cum se lasă jecmănit din snobism, și cum nu mai are nici un dram de discernământ.
Yvan: Parc-acum descoperi. E un caraghios, dintotdeauna a bântuit prin expoziții ca un... șoarece de... galerii.
Marc: Așa e, un șoarece, dar un șoarece cu care puteai să râzi. Fiindcă, vezi tu, în fond, ce mă rănește de fapt e nu mai poți să râzi cu el.
Yvan: Ba da!
Marc: Ba nu!
Yvan: Ai încercat?
Marc: Bine-nțeles. Am râs. Din toată inima. Ce altceva să fac? Iar el a stat cu dinții strânși. Treișcinci de mii, deh, un pic cam scump ca să-ți mai vină să râzi.
Yvan: Corect...
Râd amândoi.
Cu mine o să râdă.
Marc: Mira-m-aș. Mai ai caju?
Yvan: O să râdă, o să vezi.

La Serge.

Serge cu Yvan. Tabloul nu se vede.

Serge: ... Și cu socrii, pace și prietenie?

Yvan: Minunat. Cred că-și zic: uite-un băiat care-a sărit dintr-un job ca vai de el în alt job ca vai de el, și-acum o să tatoneze spațiul velin... Ce-i chestia asta care mi-a ieșit pe mână?... *(Serge îl examinează.)* E grav?

Serge: Nu.

Yvan: Ah, bun. Nimic nou?...

Serge: Nimic. Muncă multă. Oboseală. Mă bucur că te văd. Niciodată nu suni.

Yvan: Nu-mi place să te deranjez.

Serge: Glumești. Vorbești cu secretara și te resun eu, imediat.

Yvan: Așa e. Tot mai auster aici la tine, ca la un călugăr...

Serge: *(râde)* Da! Cu Marc te-ai mai văzut, în ultima vreme?

Yvan: Nu, în ultima vreme nu. Tu?

Serge: Acum două-trei zile.

Yvan: Și, e-n regulă?

Serge: Da. Mă rog.

Yvan: Ah, da?!

Serge: Nu, e-n regulă.

Yvan: M-a sunat acum vreo săptămână, părea că e-n regulă.

Serge: Da, da, e-n regulă.

Yvan: Parc-ai zice că nu prea e-n regulă.

Serge: Absolut deloc, ți-am zis că e-n regulă.

Yvan: Ai zis că e-n regulă „mă rog”.

Serge: Mă rog. Dar e-n regulă.

Pauză lungă.

Yvan se plimbă prin cameră...

Yvan: Și, ai mai ieșit? Ai mai văzut ceva?

Serge: Nimic. Nu prea-mi mai permit să ies.

Yvan: Ah, da?

Serge: *(vesel)* Sunt falit.

Yvan: Ah, da?

Serge: Vrei să vezi ceva deosebit? Vrei?

Yvan: Și-ncă cum?! Arată-mi!

Serge iese și revine cu Antrios-ul, pe care-l întoarce și îl așază în fața lui Serge.

Yvan privește tabloul și, ciudat, nu reușește să râdă din toată inima, așa cum prezisese. O pauză lungă în care Yvan studiază tabloul, iar Serge îl studiază pe Yvan.

Yvan: Oh, da. Da, da.

Serge: Antrios.

Yvan: Da, da.

Serge: Din anii șaptezeci. Atenție! Trece acum printr-o perioadă asemănătoare, dar ăsta-i din anii șaptezeci.

Yvan: Da, da... Scump?

Serge: La modul absolut, da. În realitate, nu... Ți place?

Yvan: Oh, da, da, da.

Serge: Clar.

Yvan: Clar, da... Da... Și-n același timp...

Serge: Magnetic.

Yvan: Mmm... Da...

Serge: Și-aici, nu simți vibrația.

Yvan: ... Un pic...

Serge: Nu, nu. Ar trebui să vii dimineața. Vibrația monocromiei nu se percepe în lumină artificială.

Yvan: Îhâm, îhâm.

Serge: Plus că nici măcar nu-i monocromie!

Yvan: Nu! Cât?

Serge: Treișcinci de mii.

Yvan: Ei da.

Serge: Ei da.

Tăcere. Brusc, Serge izbucnește în râs, urmat imediat de Yvan. Râd amândoi din toată inima.

Serge: O nebunie, nu?

Yvan: O nebunie!

Serge: Treișcinci de mii!

Râd din toată inima. Se opresc. Se privesc. Reîncep. Se opresc. Calmați.

Serge: Știi, Marc l-a văzut.

Yvan: Ah, da?

Serge: A fost răvășit.

Yvan: Ah, da?

Serge: Mi-a zis că-i un căcat. Termen cu totul impropriu.

Yvan: E-adevărat.

Serge: Nu poți să zici că-i un căcat.

Yvan: Nu.

Serge: Poți să zici nu-nțeleg, nu știi de un' să-l apuc, dar nu „e-un căcat”.

Yvan: Ai văzut cum e la el.

Serge: N-ai ce vedea. Ca și la tine, adică... în fine, tu n-ai nici o treabă.

Yvan: El e un băiat clasic, un tip clasic, cum vrei să...

Serge: A-nceput să râdă, sardonice... Fără pic de delicatețe. Fără pic de umor.

Yvan: Doar nu descoperi azi că Marc e... umoral...

Serge: N-are umor. Cu tine râd. Cu el îngheț.

Yvan: E cam mohorât în ultima vreme, așa e.

Serge: Nu-i reproșez că nu-l impresionează pictura asta, îi lipsește pregătirea, e nevoie de o-nțelegere ucenicie în domeniu pe care a refuzat s-o parcurgă, nu l-a atras, sau n-a avut organ pentru... nu contează. Nu, ceea ce-i reproșez e tonul, suficiența, lipsa de tact. Nu-i reproșez că nu-l interesează arta contemporană, puțin îmi pasă, țin la el dincolo de...

Yvan: Și el la fel!...

Serge: Nu, nu, nu ,nu, nu, am simțit la el atunci un fel de... un fel de condescendență... de dispreț acru...

Yvan: Nu se poate!

Serge: Ba se poate! Și nu te mai da peste cap să aplanezi orice! De unde-ți vine nevoia asta de a face pe marele împăciuator al speciei umane? Admite că Marc se înăcrește. Fiindcă chiar se înăcrește.

Tăcere.

Acasă la Marc.

Pe perete, un tablou figurativ reprezentând un peisaj văzut printr-o fereastră.

Yvan: Am râs.

Marc: Ai râs tu.

Yvan: Am râs... Amândoi. Am râs. Mă jur pe viața Catherinei, am râs amândoi, împreună.

Marc: I-ai zis că-i un căcat și-ați râs.

Yvan: Nu, nu i-am zis că-i un căcat, am râs spontan.

Marc: Ai intrat, ai văzut tabloul, și-ai râs. Și-a râs și el.

Yvan: Da. Dacă vrei. După ce-am schimbat două-trei vorbe, așa a fost.

Marc: Și el a râs din inimă.

Yvan: Din toată inima.

Marc: Eh, atunci... am greșit. Bun. Chiar m-ai liniștit.

Yvan: Și-a fost chiar și mai și. Serge a râs primul.

Marc: Serge a râs primul...

Yvan: Da

Marc: El a râs primul și tu ai râs după.

Yvan: Da.

Marc: Păi de ce-a râs?

Yvan: A râs... fiindcă-a simțit c-o să râd. A râs ca să mă facă să mă simt în largul meu, să nu mă țin, dacă vrei.

Marc: Păi nu-i tot aia dac-a râs el primul. Dac-a râs el primul, a râs ca să dezamorseze râsul tău. Înseamnă că n-a râs din inimă.

Yvan: Ba a râs din inimă.

Marc: Bine, poate-a râs din inimă, dar nu din motivul bun.

Yvan: Care-i motivul bun? M-ai zăpăcit de tot.

Marc: N-a râs de ridicolul tabloului, înțelegi, nu râdeați din același motiv, tu râdeai de tablou, iar el râdea ca să se pună bine cu tine, da, ca să fiți pe aceeași lungime de undă, ca să-ți arate că, dincolo de estetul care investește-ntr-un tablou cât câștigi tu în doi ani, rămâne vechiul tău tovarăș iconoclast cu care poți să te amuzi.

Yvan: Aha... (*O scurtă pauză.*) Știi...

Marc: Da...

Yvan: O să te mire...

Marc: Da...

Yvan: Nu m-a dat pe spate... dar nici nu mi s-a părut execrabil, tabloul ăsta.

Marc: Normal. Nu poate să ți se pară execrabil ceva ce nu se vede, nimicul nu e execrabil.

Yvan: Nu, nu, e ceva...

Marc: Ce?

Yvan: Ceva. Nu nimic.

Marc: Glumești?

Yvan: Nu, dar nu sunt atât de categoric ca tine. E o operă de artă, e un gând în spatele ei.

Marc: Un gând?!

Yvan: Da, un gând.

Marc: Ce gând?

Yvan: E împlinirea unui drum...

Marc: Ha! Ha! Ha!

Yvan: Nu-i un tablou făcut la-ntâmplare, e o operă care se-nscrie pe traiectoria unui parcurs...

Marc: Ha! Ha! Ha!

Yvan: Râzi. Râzi.

Marc: Repeți ca un papagal toate tâmpeniile lui Serge. El e enervant, da' tu ești de-un comic!...

Yvan: Știi ceva, Marc? Ar trebui să mai renunți la suficiența asta. Devii tot mai acru și mai antipatic.

Marc: Foarte bine. Sper să devin din ce în ce mai neplăcut.

Yvan: Bravo.

Marc: Un gând!

Yvan: Nu se poate vorbi cu tine.

Marc: ... Un gând în spatele... Adică vezi un căcat dar stai calm, stai calm, în spatele lui e un gând!... Crezi că în spatele peisajului ăsta e un gând?... (*arată spre tabloul de pe perete*) ... Nu prea, nu? Prea evocator... Prea explicit. Totul e pe pânză! Unde să mai fie și gândul...

Yvan: Mă bucur că te distrezi.

Marc: Yvan, uite, vorbește în numele *tău*. Spune-mi ce-ai simțit tu, tu!

Yvan: Am simțit o vibrație.

Marc: Ai simțit o vibrație...

Yvan: Tu pur și simplu respingi ideea că poa' să-mi placă tabloul ăsta, mie!

Marc: Evident.

Yvan: De ce?

Marc: Pentru că te cunosc. Pentru că, dacă punem deoparte toleranța ta dezastruoasă, tu ești un băiat sănătos.

Yvan: Ceea ce nu se poate spune despre tine.

Marc: Yvan, uită-te-n ochii mei.

Yvan: Mă uit.

Marc: Te-a emoționat tabloul lui Serge?

Yvan: Nu.

Marc: Fii atent. Uite... mâine te-nsori cu Catherine și primești, ca dar de nuntă, tabloul ăsta. Te bucuri?... Te bucuri?...

Yvan, singur.

Yvan: Normal că nu mă bucur...

Dar eu în general nu prea mă bucur, adică nu sunt genul care poate să zică, da, mă bucur...

Mă gândesc la... mă gândesc la un eveniment despre care să pot spune, da, uite, mă bucur de treaba asta... Te bucuri că te-nsori?, m-a-ntrebat mama-ntr-o zi, așa, pe nepusă masă, măcar că te-nsori te bucuri?... Sigur că da, mamă, sigur că da... Cum adică sigur că da? Ori te bucuri, ori nu te bucuri, ce-i aia sigur că da?...

Serge, singur.

Serge: Pentru mine, nu e alb.

Când zic pentru mine, vreau să zic obiectiv.

Obiectiv, nu e alb.

Fondul e alb, dar peste... tonuri, o-ntreagă gamă de gri-uri...

Are chiar și roșu.

Poți să zici că-i foarte-foarte palid.

Dac-ar fi fost alb, nu mi-ar fi plăcut.

Marc îl vede alb... Atâta vede el...

Marc îl vede alb fiindcă i-a intrat în cap că-i alb.

Yvan, nu. Yvan vede că nu e alb.

Marc n-are decât să creadă ce-o vrea, dă-l dracu'.

Marc, singur.

Marc: Ar fi trebuit să iau Ignatia, evident.

De ce trebuie să fiu atât de categoric?!

Ce-mi pasă mie, în fond, că Serge se lasă prostit de Arta contemporană?...

Nu, nu, e grav. Dar aş fi putut să i-o spun altfel.

Să folosesc un ton mai conciliant.

Chiar dacă mă-nbolnăvește, la modul fizic, faptul că prietenul meu cel mai bun a cumpărat un tablou alb, trebuie, dimpotrivă, să mă feresc să-l agresez.

Trebuie să-i spun, dar cu blândețe.

De-acum încolo, tot ce... cu blândețe.

Acasă la Serge.

Serge: Ești gata să râzi?

Marc: Zi.

Serge: Lui Yvan i-a plăcut Antrios-ul.

Marc: Unde e?

Serge: Yvan?

Marc: Antrios-ul.

Serge: Vrei să mai arunci o privire?

Marc: Adu-l.

Serge: Știam c-o s-ajungi aici!... *(Iese și revine cu tabloul. Un moment de contemplare.)*
Yvan s-a prins. Pe loc.

Marc: Mhm.

Serge: Bine, uite, hai să nu ne cramponăm de un tablou, viața e scurtă... Da' chiar, ai citit asta? *(Ia „Despre viața fericită” de Seneca și o aruncă pe măsuta din fața lui Marc.)* Citește-o. O capodoperă. *(Marc ia cartea, o deschide și o frunzărește.)* Modernissimă. O citești și-ai rezolvat cu cititul. Între cabinet, spital, Françoise, care a decretat că trebuie să-i văd pe copii în fiecare week-end – ceva nou la ea: copiii au nevoie de tată – mă rog, nu prea mai am timp de citit. Așa că sunt nevoit să merg direct la esență.

Marc: ... Ca și-n pictură până la urmă... Unde ai eliminat cu succes forma și culoarea. Niște briz-briz-uri.

Serge: Da... Deși încă sunt capabil să apreciez și un tablou mai figurativ. De exemplu pseudo-flamandul tău. Reconfortant.

Marc: Ce anume are flamand? E un peisaj din Carcassone.

Serge: Da, dar, în fine... are un iz flamand... fereastra, peisajul, ăăă... ce contează?, e foarte drăguț.

Marc: Nu valorează nimic, știi.

Serge: Ce importanță are? De altfel, numai Dumnezeu știe cât o să valoreze-ntr-o zi Antrios-ul!...

Marc: Știi, m-am gândit. M-am gândit și mi-am schimbat părerea. Acum câteva zile, m-am gândit la tine și mi-am zis așa: oare nu există, de fapt, în actul lui Serge, o poezie autentică? Oare cedarea în fața tentației de a face această achiziție irațională nu e un act, în cel mai înalt grad, poetic?

Serge: Ce zen ești azi! De nerecunoscut. Ce-i cu tonul ăsta suav, subaltern? Care, dealtfel, nu te prinde deloc.

Marc: Nu, nu, crede-mă, îmi pare rău și-mi cer iertare.

Serge: Iertare, pentru ce?

Marc: Sunt prea apucat, prea... excesiv, n-am... o a doua privire asupra... îmi lipsește, dacă vrei, înțelepciunea.

Serge: Citește-l pe Seneca.

Marc: Uite. Vezi, de exemplu acum, tu îmi spui „citește-l pe Seneca” și eu simt impulsul de-a mă enerva. Pot să mă enervez doar pentru că tu, în decursul acestei conversații, îmi spui „citește-l pe Seneca”. E absurd!

Serge: Nu. Nu, nu e absurd.

Marc: Ah, nu?!

Serge: Nu, pentru că ție ți se pare că sesizezi...

Marc: N-am zis că m-am enervat.

Serge: Nu, ai zis că simți impulsul...

Marc: Așa, că pot să simt impulsul...

Serge: ... de-a te enerva, și eu te-nțeleg. Deoarece în acest „citește-l pe Seneca”, ți se pare că decelezi (sesizezi) o notă de suficiență din partea mea. Îmi spui că-ți lipsește înțelepciunea, și eu îți răspund „citește-l pe Seneca”, nerușinare...!

Marc: Și nu-i așa!

Serge: Acestea fiind zise, e adevărat că-ți lipsește înțelepciunea, fiindcă eu n-am zis „citește-l pe Seneca”, am zis „citește-l pe Seneca!”

Marc: Așa e. Așa e.

Serge: De fapt, umorul îți lipsește, pur și simplu.

Marc: Cu siguranță.

Serge: N-ai umor, Marc. Serios, n-ai umor. În privința asta am fost perfect de-acord, Yvan și cu mine, zilele trecute: n-ai umor. Da' chiar, unde naiba o fi? E insuportabil, niciodată nu-i punctual! Am pierdut începutul!

Marc: ... Yvan crede că n-am umor?...

Serge: Yvan crede, ca și mine, că în ultima vreme umorul îți cam lipsește.

Marc: Ultima dată când v-ați văzut, Yvan ți-a zis că-i place tabloul tău și că mie îmi cam lipsește umorul...

Serge: Ah, da, da, așa, tabloul, foarte, adevărat. Și sincer... Ce-ai luat?

Marc: Ignatia.

Serge: Acum crezi în homeopatie?

Marc: Nu cred în nimic.

Serge: Nu ți se pare că Yvan a slăbit îngrozitor?

Marc: Și și ea.

Serge: Îi consumă, nunta asta.

Marc: Da.
Râd amândoi.

Serge: Paula, e bine?

Marc: Bine. *(arată spre tablou)* Unde-l pui?

Serge: Nu m-am hotărât. Acolo. Sau acolo?... Prea ostentativ.

Marc: Îl dai la-nrămat?

Serge: *(râde amabil)* Nu!... Nu, nu...

Marc: De ce?

Serge: Ăsta nu se înrămează.

Marc: Ah, nu?

Serge: Dorința artistului. Nu vrea întreruperi. Are deja o ramă... *(Îl cheamă pe Marc să-i arate marginea tabloului.)* Vino să vezi... Vezi?...

Marc: Leucoplast?

Serge: Nu, e un fel de hârtie de ambalaj. Confecționată chiar de el, de artist.

Marc: E amuzant că-i zici artist.
 Serge: Da' cum ai vrea să-i zic?
 Marc: Artistul... poți să-i zici pictorul, sau... cum îl cheamă, Antrios.
 Serge: Da...?
 Marc: Artistul... parcă-i un fel de... în fine, nu contează. Ce vedem? Hai să mergem măcar o dată la ceva substanțial.
 Serge: E opt. Le-am ratat pe toate. E incredibil cum băiatul ăsta - care n-are nici o treabă, corect? – reușește să-ntârzie de fiecare dată!... Ce naiba face?!
 Marc: Mergem și mâncăm ceva.
 Serge: Da. Opt și cinci. Am zis că ne vedem între șapte și șapte jumate... Ce ziceai? Că-i spun artistul de parcă-i un fel de... ce?
 Marc: Nimic. O prostie.
 Serge: Nu, nu, zi!
 Marc: Că-i spui artistul de parcă... de parc-ar fi o entitate de neatins. Artistul... un fel de divinitate...
 Serge: (*râde*) Da' chiar asta e, pentru mine, o divinitate! Doar nu crezi c-aș fi dat o avere pe un pârlit de muritor!...
 Marc: Absolut.
 Serge: Luni am fost la Pompidou. Ai idee câți Antrios sunt la Pompidou?... Trei! Trei Antrios!... La Pompidou!
 Marc: Uluitor.
 Serge: Și-al meu nu-i cu nimic mai prejos!
 Uite, am o propunere, dacă Yvan n-apare-n trei minute, o-ntindem. Am dat de-un loc excepțional. Lionez.
 Marc: Ce sari așa de la una la alta?
 Serge: Nu sar deloc, adică ba da, sar, sar fiindcă permisivitatea asta mi se pare inacceptabilă, neputința de a... dacă nu se poate constrânge să...
 Marc: De fapt, eu te enervez, și te răzbuni pe bietul Yvan.
 Serge: Bietul Yvan, glumești! Tu nu mă enervezi deloc, de ce să mă enervezi?

Serge: El mă enervează. E adevărat.
 Mă enervează.
 Are un ton dulceag... Un surâs înțelegător în spatele fiecărui cuvânt...
 Ai senzația că se forțează să fie amabil.
 Nu mai fi amabil! Nu fi amabil! Ca să pună capac!
 Să fie de vină cumpărarea acestui Antrios?... Achiziționarea acestui Antrios să fi declanșat senzația asta de jenă dintre noi?...
 Faptul că achiziția... n-a avut girul lui?
 Da' nu-mi pasă de girul lui! Nu-mi pasă de girul tău, Marc!...

Marc: Să fie de vină Antrios? Cumpărarea lui Antrios?

Nu...

Răul se coace de mult...

Se coace, mai precis, din ziua în care discutam despre nu știu ce operă de artă, și tu, fără pic de umor, ai pronunțat cuvântul „deconstrucție”.

Și nu termenul m-a bulversat, „deconstrucție”, ci gravitatea cu care l-ai emis.

Ai folosit cu toată seriozitatea, fără pic de distanță, fără o umbră de ironie, cuvântul „deconstrucție”. Tu, prietenul meu...

Neștiind cum să depășesc situația, am lansat ideea că devin mizantrop.

„Da’ cine te crezi? Unde te-ai cocoșat?...”

„De unde ți-ai luat tu dreptul de a te exclude dintre ceilalți?”, mi-a replicat Serge, în cel mai diabolic mod posibil. Și fără nici un avertisment. „Cine ești tu să te consideri superior?...”

...

În ziua aia ar fi trebuit să-i trag un pumn în bot.

Și pe urmă, când ar fi zăcut pe jos, aproape mort, să-i zic „Da’ tu, tu ce prieten ești, ce prieten ești tu să nu consideri că prietenul tău e superior?”

Acasă la Serge.

Marc și Serge, așa cum i-am lăsat.

Marc: Lionez, zici? Cam greu, nu? Un pic cam gras, cârnații ăia... nu crezi?

Se aude soneria.

Serge: Opt și-un sfert.

Serge se duce să-i deschidă lui Yvan.

Yvan intră vorbind.

Yvan: Deci, o criză, o problemă insolubilă, criză majoră: cele două soacre doresc să figureze pe invitație. Catherine o adoră pe mama ei vitregă, care, dealtfel, practic a crescut-o, deci vrea s-o treacă pe invitație, vrea s-o treacă iar mama ei vitregă nu preconizează, și e și normal, doar mama bună e moartă, nu-și închipuie deci că nu va figura lângă tată, da’ eu o urăsc pe a mea, nici nu mă gândesc s-o trec pe mama mea vitregă pe invitație, tata însă nu vrea să fie trecut dacă nu e trecută și ea, cu excepția cazului în care mama vitregă a Catherinei acceptă să nu fie trecută nici ea, ceea ce e pur și simplu imposibil, așa c-am propus să nu ne mai trecem părinții, în fond nu mai avem douăzeci de ani, putem să ne anunțăm și singuri căsătoria și să-i invităm noi pe oameni, Catherine a-nceput să urle, argumentând c-ar fi o palmă pentru părinții ei care dau banii, bani serioși, și mai ales pentru mama ei vitregă care s-a dat peste cap când ea nici măcar nu e fiica ei bună, în fine, mă las convins, cu totul împotriva voinței, dar pur și simplu pentru că sunt sleit, accept, deci, ca mama mea vitregă, pe care o urăsc, care e o ticăloasă, să fie trecută pe invitație, o sun pe mama ca s-o previn, îi zic: mamă, am făcut tot ce-a

fost posibil ca să împiedic asta, dar nu putem altfel, Yvonne trebuie să apară pe invitație, ea-mi răspunde: dacă Yvonne figurează pe invitație, eu nu vreau să fiu trecută, îi zic: mamă, te implor, nu învenina lucrurile, ea-mi zice: cum îndrăznești să-mi propui ca numele meu să fluture, singuratic, pe invitație, ca al unei femei părăsite, sub cel al Yvonnei, strâns înlănțuit de cel al tatălui tău, îi zic: mamă, m-așteaptă niște prieteni, acum închid și vorbim despre asta mâine, cu mintea limpede, ea: și de ce sunt eu întotdeauna ultima roată la căruță, cum, mamă, cum, nu ești deloc ultima roată la căruță, ba normal că sunt din moment ce-mi zici că-nveninez lucrurile, asta-nseamnă că totul e deja stabilit, toate se fac pe la spatele meu, draga de Huguette trebuie doar să zică la toate amin, și asta pentru un eveniment, zice, ca să pună moțu', a cărui urgență n-am înțeles-o încă, mamă, m-așteaptă oamenii ăia, da, da, da, tu întotdeauna ai ceva mai bun de făcut toate sunt mai importante decât mine, la revedere, și-nchide, Catherine, care-i lângă mine da' n-o auzise, mă-ntreabă: ce-a zis?, îi zic: nu vrea s-apară pe invitație alături de Yvonne, și e normal, nu-i zic și de asta, de ce-a zis de căsătorie, cu urgența, nimic, minți, ba nu, iubito, jur, nu vrea să fie pe invitație cu Yvonne, sun-o și spune-i că atunci când îți însori copilul lași deoparte amorul propriu, păi ai putea și tu să-i spui același lucru mamei tale vitrege, nu-i deloc același lucru, zbiară Catherine, nu ea, eu, eu sunt aia care ține la prezența ei, nu ea, sărăcuța, ea e delicatețea-n persoană, dac-ar ști ce probleme creează asta, m-ar implora să nu fie trecută pe invitație, sun-o pe maică-ta, o sun, dărâmat, Catherine are receptorul celălalt la ureche, Yvan, îmi zice mama, până acum ți-ai pilotat corabia în cel mai haotic mod cu putință, și pentru că, din senin, ai hotărât să te angajezi într-o întreprindere conjugală, mă văd silită să petrec o după-amiază și o seară cu tatăl tău, un om pe care nu l-am văzut de șaptesprezece ani și căruia nu m-așteptam să fiu nevoită să-i prezint obrajii lăsați și corpolența dobândită, și în plus cu Yvonne, care, îți semnalează în treacăt, am aflat de la Félix Perolari, a găsit căi și mijloace de a accede în lumea bridge-ului – și mama joacă bridge – bun, îmi dau seama că de toate astea n-aveam cum să fiu scutită, dar pe invitație, pe acel cartonaș pe care toată lumea-l va primi și-l va studia, pe el insist să-mi fac apariția solo, cu receptorul la ureche, Catherine clatină din cap dezgustată, mamă, zic, de ce ești atât de egoistă, nu sunt egoistă, Yvan, nu-ncepe și tu acum, nu veni și tu să-mi spui, ca madam Roméro azi-dimineață, că am o inimă de piatră, că-n familia noastră toți avem o piatră în loc de inimă, dixit madam Roméro azi-dimineață, fiindcă-am refuzat – a-nnebunit de tot – să-i dau zece euro pe oră, bani negri, și are tupeul să-mi arunce-n obraz că-avem o piatră în loc de inimă, când știe foarte bine că lui André, săracul, tocmai i-au făcut by-pass, iar tu nu te-ai obosit să-i transmiți două-trei vorbe, da, sigur, e comic, pentru tine orice e comic, nu eu sunt egoistă, Yvan, mai ai multe de-nvățat despre viață, hai, du-te, du-te, du-te la prețioșii tăi prieteni...

Tăcere.

Serge: Și?

Yvan: Și nimic. Nici o soluție. Am închis. Minidramă cu Catherine. Varianta scurtă, că eram deja în întârziere.

Marc: De ce te lași tu hărțuit de femeile astea?

Yvan: De ce mă las hărțuit, habar n-am! Sunt nebune!

Serge: Ai slăbit.

Yvan: Normal. Am dat jos patru kile. Numai de la stress. *Despre viața fericită*, asta-mi trebuie. Ce zice?

Marc: O capodoperă.

Yvan: Da?

Serge: N-a citit-o.

Yvan: Aha.

Marc: N-am citit-o, da' mi-a zis Serge mai devreme, o capodoperă.

Serge: Am zis că-i o capodoperă fiindcă asta e, o capodoperă.

Marc: Așa, așa.

Serge: E o capodoperă.

Marc: De ce te-ai enervat?

Serge: Fiindcă pari să insinuezi că folosesc termenul „capodoperă” la tot pasul.

Marc: În nici un caz...

Serge: O spui cu sarcasm...

Marc: În nici un caz!

Serge: Ba da, ba da, capodoperă pe un ton...

Marc: E nebun! Absolut deloc!... Dimpotrivă, chiar ai zis, ai adăugat termenul „modernissimă”.

Serge: Da. Și?

Marc: Modernissimă, ca și cum modern ar fi culmea complimentului. Nec plus ultra. Ca și cum, vorbind despre un lucru, nu se poate spune despre el nimic mai înalt, mai definitiv înalt, decât modern.

Serge: Și?

Marc: Și nimic. Și vezi că nu zic nimic despre terminația „-issimă”. Modern-issimă.

Serge: Vrei neapărat să te certî cu mine azi.

Marc: Nu...

Yvan: Ce-avem aici: altă minidramă? Ar fi culmea...

Serge: Nu ți se pare extraordinar că un om care a scris ceva cu aproape două mii de ani în urmă continuă să fie actual?

Marc: Ba da. Ba da, ba da... Asta e chiar definiția clasicului.

Serge: O chestiune de cuvinte.

Yvan: Deci ce facem? Filmul presupun că s-a dus, îmi pare rău. Mergem să mâncăm ceva?

Marc: Serge mi-a zis că ai fost foarte receptiv la tabloul lui.

Yvan: Da... Sunt chiar... receptiv la tabloul ăsta... Tu nu, știu.

Marc: Nu... Hai să mergem. Serge a descoperit un loc... savuros. Lionez.

Serge: Care însă ție ți se pare prea gras.

Marc: Mi se pare puțin cam gras, dar vreau să-ncerc.

Serge: Nu, dacă ți se pare gras, mergem în altă parte.

Marc: Da' chiar vreau să-ncerc.

Serge: Mergem la restaurantul ăsta dacă vă face plăcere. Dacă nu, nu! (*către Yvan*) Vrei ceva lionez?

Yvan: Cum vreți voi.

Marc: Cum vrem noi, el tot timpu'... cum vrem noi.

Yvan: Ce naiba aveți? Chiar e ciudat ce-i cu voi...

Serge: Are dreptate, ai putea și tu din când în când să ai o opinie, a ta.

Yvan: Uite care-i treaba, dac-aveți de gând să mă folosiți ca sac de box, mă duc! Am încasat destul pe ziua de azi.

Marc: Puțin umor, Yvan.

Yvan: Ce?

Marc: Puțin umor.

Yvan: Puțin umor? Nu prea văd ce-i de râs. Puțin umor, e-o glumă?

Marc: Am senzația că-n ultima vreme îți cam lipsește umorul. Ai grijă, uită-te la mine!

Yvan: La tine?

Marc: Da, nu ți se pare că și mie îmi cam lipsește umorul în ultima vreme?

Yvan: Ah...

Serge: Bun, gata, hai să ne hotărâm. Mie, ca să fiu sincer, nu mi-e foame deloc.

Yvan: Chiar sunteți oribili în seara asta...

Serge: Vrei să afli opinia mea despre problemele tale cu ciurda de femei?

Yvan: Dă-i bătaie...

Serge: Cea mai isterică, în opinia mea, e Catherine. De departe.

Yvan: Absolut.

Serge: Și dac-o lași să te hărțuiască-n halu' ăsta de pe-acum, te-așteaptă un viitor sinistru.

Yvan: Și, ce pot să fac?

Marc: Anulează.

Yvan: S-anulez nunta?!

Serge: Are dreptate.

Yvan: Da' nu se poate, ați înnebunit?

Marc: De ce nu se poate?

Yvan: Fiindcă nu se poate, de-aia! Totu' e deja aranjat. Lucrez la papetărie de-o lună...

Marc: Ce legătură are?

Yvan: Are, papetăria e-a lui unchi-su, care nu era deloc pornit să angajeze pe cineva, mai ales pe cineva care nu lucrase decât în textile.

Serge: Treaba ta. Ți-am spus opinia mea.

Yvan: Iartă-mă, Serge, dar, fără supărare, da' nu cred că tocmai tu poți să ai opinii în probleme matrimoniale. Nu poți să zici că viața ta e un mare succes în domeniul ăsta...

Serge: Păi tocmai!

Yvan: Nu se poate anula. Știu că-i isterică, dar are și calități. Are anumite calități care sunt decisive când te măriți cu un băiat ca mine... (*arată spre tablou*) Unde-l pui?

Serge: Nu știu încă.

Yvan: De ce nu acolo?

Serge: Fiindcă acolo ar fi copleșit (strivit) de lumina zilei.

Yvan: Aha... M-am gândit la tine azi, la magazin, tocmai am scos cinci sute de postere unui tip care pictează flori albe, complet albe, pe fond alb.

Serge: Antrios nu e alb.

Yvan: Nu, normal. Da' zic...

Marc: Yvan, ți se pare că tabloul ăsta nu e alb?

Yvan: Nu complet, nu...

Marc: Aha. Și cam ce culori vezi?

Yvan: Variate. Văd galben, gri, linii care au o tentă de ocru...

Marc: Și ești impresionat de culorile astea.

Yvan: Da... sunt impresionat de culorile astea.

Marc: Yvan, n-ai nici un strop de consistență. Ești o creatură flască, o amoebă.

Serge: De ce ești atât de agresiv cu Yvan?

Marc: Fiindcă e un mic pupincurist, un slugoi servil, orbit de bani, orbit de ceea ce crede el a fi cultură, cultură pe care, de altfel, mă piș.

O mică pauză.

Serge: ... Ce te-a apucat?

Marc: (*către Yvan*) Cum poți să...? În fața mea. În fața mea.

Yvan: În fața ta, ce? Ce, în fața ta?... Culorile astea mă emoționează. Da. Dacă-mi dai voie. Și termină cu felu' ăsta de-a impune ce crezi tu.

Marc: Cum poți să-mi spui, în față, că te emoționează culorile astea?

Yvan: Fiindcă ăsta-i adevărul.

Marc: Adevărul? Culorile astea te emoționează?

Yvan: Da. Culorile astea mă emoționează.

Marc: Yvan, culorile astea te emoționează!?

Serge: Culorile astea îl emoționează! Are tot dreptu'!

Marc: Ba n-are.

Serge: N-are dreptu'?

Marc: N-are dreptu'.

Yvan: N-am dreptu'?!...

Marc: Nu.

Serge: De ce n-are dreptu'? Cred că nu ți-e bine, ar trebui să te cauți.

Marc: N-are dreptu' să spună că-l emoționează culorile astea, pentru că nu-i adevărat.

Yvan: Nu mă emoționează culorile astea?!?

Marc: Nu e nici o culoare. Nu vezi nici o culoare. Deci nu te emoționează.

Yvan: Nu mai vorbi în numele altuia!

Marc: Yvan, e degradant!...

Serge: Da' cine ești tu? Cine ești tu să faci legi? Un tip căruia nu-i place nimic, pentru care totul e demn de dispreț... Un tip care-și face un titlu de glorie din a nu fi un om al vremii sale...

Marc: Asta ce vrea să-nsemne, un om al vremii sale?

Yvan: Ciao. Eu mă duc.

Serge: Un' te duci?

Yvan: Mă duc. Nu văd de ce trebuie să vă înghit fumurile.

Serge: Stai! Nu te eschiva acum! Dacă pleci, îi dai dreptate!

Yvan se oprește, ezitant, prins între cele două alternative.

Un om al vremii lui e un om care trăiește în vremea lui.

Marc: Ce prostie. Cum poate un om să trăiască în altă vreme decât în vremea lui?

Explică-mi.

Serge: Un om al vremii lui e un om despre care se va putea spune, peste douăzeci de ani, peste o sută de ani, că a fost reprezentativ pentru epoca lui.

Marc: Aha. Aha. Și la ce bun?

Serge: Cum, la ce bun?

Marc: Cu ce mă-ncălzește că se va spune despre mine, într-o zi, c-am fost reprezentativ pentru epoca mea?

Serge: Da' nu despre tine-i vorba, scumpule! Ești... de tine nu-i pasă nimănui! Un om al vremii sale, cum încerc să-ți explic, și din categoria asta fac parte majoritatea celor pe care chiar tu îi apreciezi, un om al vremii sale e un sprijin pentru umanitate... Pentru un om al vremii sale, istoria picturii nu se oprește la un peisaj pseudo-flamand din Cavaillon...

Marc: Carcassonne.

Serge: Tot aia. Un om al vremii sale participă la dinamica intrinsecă a evoluției...

Marc: Și asta e bine, după opinia ta.

Serge: Nu e nici bine nici rău – de ce trebuie tot timpul' să moralizezi? – e în firea lucrurilor.

Marc: Tu, de exemplu, participi la dinamica intrinsecă a evoluției.

Serge: Da.

Marc: Și Yvan?...

Yvan: În nici un caz. O amoebă nu participă la nimic.

Serge: În felul lui, Yvan e un om al vremii sale.

Marc: Da' la el după ce-ți dai seama? Doar nu după oroarea aia de pictură de gang pe care-o are deasupra șemineului?

Yvan: Nu-i de gang!

Serge: Ba e de gang.

Yvan: Ba nu!

Serge: Da' nu asta contează. Yvan e reprezentativ pentru un mod de viață, pentru un mod de gândire, care sunt cu totul contemporane. Ca și tine, de altfel. Îmi pare rău, dar ești cât se poate de reprezentativ pentru vremea ta. De fapt, cu cât încerci să fii mai puțin, cu atât ești mai mult.

Marc: Păi deci totul e-n ordine. Și-atunci care-i problema?

Serge: Nu-i nici o problemă, doar pentru tine e. Pentru că-ți faci un titlu de glorie din excludere, din a vrea să fii altfel decât ceilalți, dar ai o problemă: nu reușești. Parc-ai sta pe nisipuri mișcătoare, cu cât te zbați mai tare să ieși, cu atât te afunzi mai adânc. Cere-i scuze lui Yvan.

Marc: Yvan e un laș.

La auzul acestor cuvinte, Yvan se decide: iese grăbit.

Pauză scurtă.

Serge: Bravo.

Tăcere.

Marc: N-a fost o idee bună să ne vedem în seara asta... nu?... Ar fi mai bine să mă duc și eu...

Serge: Posibil...

Marc: Bine...

Serge: Tu ești lașul... te legi de cineva care e incapabil să se apere... cum prea bine știi.

Marc: Ai dreptate... Ai dreptate, dar... Vezi tu, dintr-odată nu mai înțeleg, nu mai știu ce anume mă leagă de Yvan... Nu mai înțeleg în ce anume constă relația mea cu băiatul ăsta.

Serge: Yvan a fost întotdeauna... cum e.

Marc: Nu-i așa. Avea o nebunie, o... incongruență... Era vulnerabil (fragil), dar, prin nebunia lui, era dezarmant...

Serge: Și eu?

Marc: Si tu ce?

Serge: De mine știi ce te leagă?...

Marc: ... O întrebare care ne-ar putea duce destul de departe.

Serge: Zi.

O clipă de tăcere.

Marc: ... Mă simt prost că l-am atacat pe Yvan...

Serge: Oh, în fine îți iese pe gură ceva cât de cât uman... Mai ales că... oroarea pe care-o are deasupra șemineului... mi-e teamă că-i pictată de taică-su.

Marc: Oh, nu. Căcat.

Serge: Da...

Marc: Da' și tu i-ai zis că...

Serge: Da, da' mi-am adus aminte după.

Marc: Oh, ce căcat...

Serge: Mhm.

Scurtă pauză.

Se aude soneria.

Serge se duce să deschidă. Yvan intră, ca și mai devreme, cu gura deschisă.

Yvan: Întoarcerea lui Yvan! Liftul era ocupat, mă reped în jos pe scări, câte trei deodată, cu un singur gând în minte: laș, flasc, amoebă, bun, mă-ntorc c-o pușcă și-l omor, o să vadă el cine-i slugoi servil, ajung la parter... și-mi apare alt gând: băiete, nu mergi de șase ani la psihanalist ca s-ajungi să-ți împuști cel mai bun prieten, nu, nu, nu mergi de șase ani la psihanalist ca să nu sesizezi că dincolo de această demență verbală agresivă se ascunde o indispoziție profundă, prin urmare mă reped în sus pe scări, și în timp ce urc treptele Golgotei, câte trei deodată, un al treilea gând prinde contur: Marc, de fapt, strigă după ajutor, trebuie să-l ajut, chiar dacă voi sfârși crucificat... De altfel, acum câteva zile, am vorbit cu Finkelsohn despre voi...

Serge: Vorbești despre noi cu Finkelsohn?!

Yvan: Vorbesc despre tot cu Finkelsohn.

Serge: Și de ce vorbești despre noi?

Marc: Îți interzic să vorbești despre mine cu porcu' ăla.

Yvan: Ba nu-mi interzici nimic.

Serge: De ce vorbești despre noi?

Yvan: Fiindc-am simțit că relațiile dintre voi sunt încordate și-am vrut ca Finkelsohn să-mi... să mă lumineze.

Serge: Și ce-a zis dobitocu'?

Yvan: A zis ceva destul de comic...

Marc: Ăștia au voie să-și dea cu părerea?

Yvan: Nu, nu-și dau cu părerea niciodată, da-n cazul ăsta, ce să vezi, și-a dat cu părerea, ba chiar a făcut un gest, el care nu face nici cel mai mic gest, stă acolo înghețat, îi și zic câteodată, mișcă-te un pic!...

Serge: Bine-bine, deci ce-a zis?

Marc: Da' ce ne interesează ce-a zis?!

Serge: Ce-a zis?

Marc: Ne interesează?

Serge: Vreau să știu ce-a zis dobitocu' ăla!

Yvan: *(scotocește în buzunarul vestei)* Vreți să știți? *(scoate un bilețel împăturit)*

Marc: Ai luat notițe?!

Yvan: Am scris fiindcă-i complicat... Vă citesc?

Serge: Citește.

Yvan: ... „Dacă eu sunt eu fiindcă eu sunt eu, iar tu ești tu fiindcă tu ești tu, eu sunt eu și tu ești tu. Dacă, dimpotrivă, eu sunt eu fiindcă tu ești tu, iar tu ești tu fiindcă eu sunt eu, atunci eu nu sunt eu și tu nu ești tu...” Acum vedeți de ce a trebuit să scriu.

O clipă de tăcere.

Marc: Care-i tariful?

Yvan: Șaptezeci de euro ședința, de două ori pe săptămână.

Marc: Tare.

Serge: Și cu banii jos. Așa am auzit, că nu poți să plătești cu cardul. Freud a zis că trebuie să simți cum ți se scurg banii din mână.

Marc: Ce norocos ești, cu asemenea consiere.

Serge: Absolut! Și ți-am rămâne îndatorați dacă ne-ai copia și nouă formula.

Marc: Da. Cu siguranță ne va fi utilă.

Yvan: *(reîmpăturăște bilețul, cu grijă)* Nu vă dați seama. E foarte profund.

Marc: Dacă din cauza lui te-ai întors pentru a-ți oferi și celălalt obraz, poți să-i fii recunoscător. A făcut din tine o cârpă, dar ești fericit, asta contează.

Yvan: *(către Serge)* Și totul pentru că nu vrea să creadă că mie-mi place tabloul tău.

Serge: Părerea voastră despre tabloul meu mă lasă rece. Și-a ta și-a lui.

Yvan: Cu cât mă uit la el, cu-atât mai tare-mi place, serios.

Serge: Hai să nu mai vorbim despre tablou, da? Gata, ok? Nu mă interesează discuția asta.

Marc: Acum ce faci, te victimizezi?

Serge: Nu mă victimizez, Marc. V-ați exprimat părerile. Bun. Subiectul e închis.

Marc: Ești rănit, nu?

Serge: Nu sunt rănit. Sunt obosit.

Marc: Fiindcă, dacă ești rănit, asta-nseamnă că depinzi prea mult de părerile altora...

Serge: Marc, sunt obosit. Tot frecușul ăsta e steril... Ca să vă zic drept, în momentul ăsta mă cam plictisiți, amândoi.

Yvan: Hai să mergem să mâncăm.

Serge: Mergeți voi, de ce nu mergeți voi doi?

Yvan: În nici un caz! Când suntem toți trei.

Serge: Păi se pare că nu prea ne iese.

Yvan: Nu-nțeleg ce se-ntâmplă. Hai să ne calmăm. N-avem nici un motiv să ne sărim la gât, mai ales din cauza unui tablou.

Serge: Cred că-ți dai seama că nu faci decât să torni gaz peste foc cu „hai să ne calmăm” și cu manierele astea de popă! Îți zic ceva nou?

Yvan: Nu veți reuși să mă destabilizați.

Marc: Mă impresionezi. Mă duc și eu la Finkelsohn!...

Yvan: N-ai cum. E plin. Ce mânânci?

Marc: Gelsémium.

Yvan: Eu am intrat în curgerea firească a lucrurilor, căsătorie, copii, moarte. Papetărie. Ce mi se poate întâmpla?

*Mânat de un impuls subit, Serge ia Antrios-ul și iese cu el.
Se întoarce imediat.*

Marc: Nu suntem demni să-l privim...

Serge: Exact.

Marc: Sau ți-e teamă că, în prezența mea, o să-ncepi să-l vezi cu ochii mei...

Serge: Nu. Știi ce zice Paul Valéry? Asta o să-ți dea apă la moară.

Marc: Mă doare-n cur de ce zice Paul Valéry.

Serge: Nu-ți mai place nici Paul Valéry?

Marc: Nu-mi cita din Paul Valéry.

Serge: Da-ți plăcea Paul Valéry!

Marc: Mă doare-n cur de ce zice Paul Valéry.

Serge: Tu m-ai făcut să-l descopăr. Tu m-ai făcut să-l descopăr pe Paul Valéry!

Marc: Nu-mi cita din Paul Valéry, mă doare-n cur de ce zice Paul Valéry.

Serge: Există ceva de care nu te doare-n cur?

Marc: Nu mă doare-n cur c-ai cumpărat tabloul ăla... C-ai dat treisćinci de mii pe căcatu' ăla.

Yvan: Marc, n-o lua de la cap!

Serge: Păi să-ți zic și eu despre mine, dacă tot am ajuns la confidențe. Pe mine nu mă doare-n cur de modul în care, prin râsul și prin insinuările tale, ai sugerat că eu însumi consider grotescă pictura asta. De cum ai negat că aș putea fi pur și simplu fermecat de ea. De cum ai încercat să creezi între noi o complicitate odioasă. Și, ca să preiau formula ta, asta e ce mă leagă cel mai puțin de tine în ultima vreme, suspiciunea permanentă pe care o exhibi (etalezi).

Marc: E adevărat, nu pot să cred că-ți place tabloul ăsta.

Yvan: De ce?

Marc: Pentru că țin la Serge și pentru că sunt incapabil să țin la acel Serge care cumpără tabloul ăsta.

Serge: De ce zici „care cumpără”, de ce nu zici „căruia îi place”?

Marc: Cum să zic că-ți place din moment ce nu pot să cred că-ți place?

Serge: Și-atunci de ce l-am cumpărat, dacă nu-mi place?

Marc: Aceasta e întrebarea.

Serge: (*către Yvan*) Uite cu câtă suficiență îmi vorbește! Eu sunt prostu', iar el mă bombardează seren, de deasupra, cu subînțeleșuri abisale! (*către Marc*) Da' nu ți-a trecut prin cap, pentru o clipă măcar, că, în cazul, chiar improbabil, în care tabloul chiar mi-ar plăcea, părerea ta categorică și tranșantă mă rănește?

Marc: Nu.

Serge: Când m-ai întrebat ce cred despre Paula – o fată care, odată, în timpul unei cine, s-a străduit să mă convingă că sindromul Ehlers-Danlos poate fi vindecat cu ajutorul homeopatiei – eu nu ți-am zis că mi se pare urâtă, grosolană și lipsită de farmec. Aș fi putut.

Marc: Asta crezi tu despre Paula?

Serge: Tu ce crezi?

Yvan: Nu, cum să creadă asta? E imposibil să crezi asta despre Paula!

Marc: Răspunde!

Serge: Vezi? Vezi ce efect are?

Marc: Tu crezi despre Paula... ce-ai zis?

Serge: Și mai multe.
Yvan: Ba nu!!!
Marc: Mai multe? Păi ce poate fi mai mult decât grosolană? Explică-mi, te rog, ce e dincolo de grosolană?...
Serge: Aha! Când e vorba de ceva personal, ți se ascut papilele, simți cât de amare pot fi unele cuvinte...
Marc: Serge, explică-mi ce e dincolo de grosolană...
Serge: Hai, nu-ți lua tonul ăsta înghețat. Dacă n-ar fi decât felul în care – îți răspund – felul în care dă la o parte fumul de țigară...
Marc: Felul în care dă la o parte fumul de țigară...
Serge: Da. Felul în care dă la o parte fumul de țigară. Un gest nesemnificativ, crezi tu, un gest oarecare, ei bine, nu, felul în care dă la o parte fumul de țigară revelează la ea esența grosolăniei.
Marc: ... Tu folosești acum - vorbind despre Paula, o femeie care-și împarte viața cu mine – folosești acești termeni intolerabili pentru că dezaprobi modul în care dă la o parte fumul de țigară...
Serge: Da. Modul în care dă la o parte fumul de țigară o condamnă fără drept de apel.
Marc: Serge, fă-mă să pricep, înainte să-mi pierd orice control. Ceea ce faci acum e foarte grav.
Serge: Orice femeie ar spune „iertăți-mă, mă deranjează fumul, n-ați putea să mutați un pic scrumiera?”, nu, ea nu, ea nu se coboară să deschidă gura, ea își precizează disprețul în văzduh, cu gestul ăsta calculat, plictisit-malițios, o mișcare a mâinii, care, crede ea, trece neobservată dar care se traduce prin „fumați, fumați, e insuportabil, dar la ce bun să vă atrag atenția...”, așa că n-ai cum să nu te-ntrebi dacă nu cumva ce-o indispuie nu e țigara, ci persoana ta.
Yvan: Exagerezi!...
Serge: Vezi, nu spune că n-am dreptate, spune că exagerez, nu spune că n-am dreptate. Felul în care dă la o parte fumul de țigară revelează o natură acră, condescendentă și cu ochelari de cal. Adică exact ce ești și tu pe cale să devii, Marc. Mare păcat, mare păcat c-ai dat peste o femeie atât de negativă...
Yvan: Paula nu e negativă!...
Marc: Serge, retrage tot ce-ai spus.
Serge: Nu.
Yvan: Ba da!...
Marc: Retrage ce-ai spus...
Yvan: Retrage, retrage! E ridicol!
Marc: Serge, pentru ultima oară, te somez să retragi tot ce-ai spus.
Serge: Un cuplu aberant, părerea mea. Un cuplu de fosile.
Marc se repede la Serge. Yvan sare între ei.
Marc: (către Yvan) Du-te de-aici!
Serge: (către Yvan) Nu te băga!
Urmează o luptă grotescă, foarte scurtă, care se finalizează cu o lovitură pe care o încasează, din nefericire, Yvan.
Yvan: O, căcat!... Căcat!

Serge: Lasă-mă să văd, lasă-mă să văd... (*Yvan geme. Un pic mai mult decât trebuie, parcă.*) Lasă-mă odată să văd... Nu-i nimic... N-ai nimic... Stai așa... (*Iese și revine aducând o compresă.*) Ia, ține asta un minut.

Yvan: ... Sunteți complet anormali, amândoi. Doi băieți normali care, brusc, au înnebunit de tot!

Serge: Nu te mai agita.

Yvan: Mi-e rău, pe bune!... Cred că mi-ați spart timpanu'!...

Serge: Nu se poate.

Yvan: De unde te pricepi tu? Ești orelist?... Ce mai prieteni... oameni cu studii!...

Serge: Gata, potolește-te.

Yvan: Nu poți să demolezi pe cineva fiindcă nu-ți place ție cum dă la o parte fumul!...

Serge: Ba da.

Yvan: Da' n-are nici un sens!...

Serge: Ce știi tu despre ce-are și ce n-are sens?

Yvan: Așa, dă-i, dă-i ca la fasole!... Cred că am hemoragie internă, am văzut un șoarece!...

Serge: E un șobolan.

Yvan: Un șobolan!

Serge: Da, trece pe-aici din când în când.

Yvan: Ai șobolani?!!

Serge: Nu da jos compresa, ține-o acolo!

Yvan: Ce-i cu voi?... Ce s-a-ntâmplat cu voi? Ceva trebuie să se fi-ntâmplat, dac-ați ajuns în halu' ăsta de demență!

Serge: Am cumpărat un tablou care lui nu-i place.

Yvan: Acuma o ții tu langa!... Ați intrat într-o buclă, nu mai puteți să vă opriți... Ca mine cu Yvonne. Cea mai patologică relație cu puțință!

Serge: Cine-i asta?

Yvan: Maică-mea vitregă!

Serge: Ah, mi se făcuse dor. Nu ne-ai mai povestit de mult despre ea.

Yvan: A învățat să înoate în canalul din Aubervilliers. Dădeau la o parte șobolanii morți, și pe urmă ăla de la ecluză le zicea: gata, acum puteți să săriți! Era minunat!... ieri seară mi-a povestit, la taică-miu... eram săraci și era minunat!... Mi-e rău, pe bune mi-e rău, sigur mi-ați spart timpanu'...

Scurtă pauză.

Marc: De ce nu mi-ai zis de la-nceput ce crezi despre Paula?

Serge: N-am vrut să te rănesc.

Marc: Nu, nu, nu...

Serge: Ce, nu, nu, nu?...

Marc: Păi nu. Când te-am întrebat ce crezi despre Paula, mi-ai zis: cred că v-ați găsit unul pe altul.

Serge: Da...

Marc: Suna pozitiv, când ai zis-o.

Serge: Absolut.

Marc: Da, da. Pe vremea aia, da.

Serge: Bun, ce-ncerci să demonstrezi?

Marc: Azi, însă, rechizitoriul pe care i-l faci Paulei, de fapt mie, e mult mai aspru.

Serge: ... Nu-nțeleg...

Marc: Ba da, înțelegi foarte bine.

Serge: Ba nu.

Marc: De când nu mai corespund apetitului tău bulimic - destul de recent, de altfel – pentru noutate, am devenit „condescendent”, „cu ochelari de cal”, „fosilizat”...

Yvan: Mor! Parcă-mi trece un burghiu prin creier!

Serge: Vrei un pic de coniac?

Yvan: E bun?... Dacă am ceva la creier, nu crezi că alcoolul e contraindicat?...

Serge: Vrei o aspirină?

Yvan: Nu prea mă-mpac cu aspirina...

Serge: Atunci ce dracu' vrei?!

Yvan: Nimic, nu vă bateți capul cu mine. Dați-i 'nainte cu conversația asta absurdă, considerați că nu sunt aici.

Marc: E cam greu.

Yvan: Ați putea avea o fărâmbă de compasiune. Nu.

Serge: Pe mine nu mă deranjează că ești cu Paula. Eu accept că ești cu Paula.

Marc: N-ai nici un motiv să n-accepti.

Serge: Da' tu ai motive să n-accepti... era să zic că eu sunt cu Antriosu'.

Marc: Da.

Serge: Eh, îmi scapă ceva aici.

Marc: Eu nu te-am înlocuit cu Paula.

Serge: Și eu te-am înlocuit cu Antriosu'.

Marc: Da.

Serge: Eu te-am înlocuit cu Antriosu'?!

Marc: Da. Cu Antriosu' și compania.

Serge: (*către Yvan*) Tu înțelegi ce zice?

Yvan: Eu nu sunt aici. Ați înnebunit de tot.

Marc: Pe vremea mea, n-ai fi cumpărat niciodată tabloul ăsta.

Serge: Asta ce vrea să-nsemne, pe vremea ta?

Marc: Pe vremea când făceai o distincție între mine și restul lumii, pe vremea când judecai lucrurile după standardele mele.

Serge: A existat o vreme de genu' ăsta?

Marc: Acum ești cinic. Și meschin.

Serge: Nu, crede-mă, sunt uluit.

Marc: Dacă Yvan nu s-ar fi transformat în creatura asta nevertebrată, m-ar susține.

Yvan: Dă-i 'nainte, e-n regulă, ți-am zis, sunt impermeabil.

Marc: (*către Serge*) A fost o vreme când erai mândru că sunt prietenul tău... Când te măgulea tocmai bizareria mea, tocmai gustul meu pentru nealinieră la normă. Ți plăcea să-mi etalezi, în societate, primitivitatea scandalosă, tu, care duceai o viață atât de normală. Eram alibiul tău. Dar se pare că, odată cu timpul, genul ăsta de afecțiune se stinge... Ți-ai proclamat independența, la bătrânețe...

Serge: Sună bine asta, „la bătrânețe”.

Marc: Asta e, urâsc independența ta. Violența ei. Mă simt trădat. Pentru mine ești un trădător.

Tăcere.

Serge: (*către Yvan*) ... Era mentorul meu, dac-am înțeles bine... (*Yvan nu răspunde. Marc îl fixează cu dispreț. Scurtă pauză.*) ... Și, dacă eu te iubeam ca pe un mentor, care era natura sentimentelor tale?

Marc: Cred că poți să-ți închipui.

Serge: Da, dar aș vrea s-aud din gura ta.

Marc: Îmi plăcea admirația ta. Mă simțeam flatat. Ți-am fost întotdeauna recunoscător pentru că mă considerai aparte. Și chiar am crezut că „aparte” poate însemna „superior”, până-ntr-o zi, când mi-ai specificat că-nseamnă pe dos.

Serge: Sunt uluit.

Marc: Ăsta-i adevărul.

Serge: Ce dezastru...!

Marc: Da, ce dezastru!

Serge: Ce dezastru!

Marc: Mai ales pentru mine... Tu... tu ți-ai găsit o nouă familie. Natura ta idolatră a descoperit alte... chipuri cioplite. Artistul!... Deconstrucția!...
Scurtă tăcere.

Yvan: Ce e deconstrucția?

Marc: Nu știi ce-i deconstrucția?... Întreabă-l pe Serge, el stăpânește foarte bine conceptul ăsta... (*către Serge*) Ca să mă convingi că nu-știu-ce mare operă de artă nu-i o tâmpenie, ai apelat la „Manualul zidarului”. Ah, zâmbești!... Vezi, când zâmbești așa, mă gândesc că mai e un licăr de speranță... ce prost sunt...

Yvan: Hai, împăcați-vă! Hai să petrecem o seară plăcută. E ridicol!

Marc: ... E vina mea. Nu ne-am prea văzut în ultimele luni. Am fost plecat, și tu ai început să te-nvârti printre marii granguri... Rops... Desprez-Coudert... dentistu’ ăla, Guy Hallier... el te-a...

Serge: Nu, nu, nu, nu, nu, nici vorbă, nu e deloc domeniul lui, el nu gustă decât Arta conceptuală...

Marc: Mă rog, tot aia.

Serge: Nu-i tot aia.

Marc: Vezi, înc-o dovadă că te-am lăsat s-o iei razna... Nu ne mai înțelegem nici măcar într-o conversație obișnuită.

Serge: N-am avut nici cea mai vagă idee – serios, chiar e o revelație – că eram, într-o asemenea măsură, legat de poala ta, că ți-apartineam.

Marc: Nu mi-apartineai, nu... Niciodată n-ar trebui să ne lăsăm prietenii nesupravegheați. Prietenii trebuie tot timpul supravegheați. Altfel, se duc... Uită-te la amărâtul ăsta de Yvan, care ne delecta cu comportamentul lui dezaxat, și pe care l-am lăsat s-ajungă, ce?, un papetărist fricos... și-n curând însurat... Un băiat care ne-a adus unicitatea lui, și care acum face eforturi disperate să scape de ea, s-o șteargă cu guma...

Serge: Nouă! Ne-a adus nouă! Tu-ți dai seama ce spui? Totul trebuie să se-nvârtă în jurul tău! Ce-ar fi să-ncerci să-i iubești pe oameni pentru ei înșiși?...

Marc: Ce-i aia, pentru ei înșiși?

Serge: Pentru ce sunt ei.

Marc: Dar ce sunt ei?! Ce sunt ei?!... În afară de speranța cu care-i investesc eu?... Caut cu disperare un prieten care să-mi preexiste. Pân-acum n-am avut noroc. A trebuit să vă modelez pe voi... Da’ vezi, niciodată nu ține. Într-o bună zi, creatura ia

masa cu Desprez-Coudert și, ca să-și confirme noul statut, își cumpără un tablou alb.

Yvan: În medicină, chestia asta se cheamă cumva. Boala lui are un nume...

Serge: Iată-ne, deci, la capătul unei prietenii de cincisprezece ani...

Marc: Da...

Yvan: Patetic...

Marc: Vezi tu, dac-am fi reușit să vorbim, normal, adică dac-aș fi reușit să-mi spun părerea fără să-mi pierd calmul...

Serge: ... Așa?...

Marc: Nu...

Serge: Hai, zi. Vorbește. Hai să vedem dacă reușim, fără patimă.

Marc: Eu nu cred în valorile care guvernează Arta contemporană. Noul ca lege. Șocul. (Surpriza.) Șocul, Serge, e-o chestie moartă. Moartă-n fașă.

Serge: Bun. Și?

Marc: Și-asta-i tot. Și asta am fost și eu pentru tine, un șoc.

Serge: Ce vorbești!

Marc: Un șoc care, da, a durat ceva mai mult.

Yvan: Finkelsohn e un geniu. Vă atrag atenția că a înțeles absolut tot.

Marc: Yvan, mi-ar plăcea să nu mai faci pe arbitrul, și să nu te mai consideri în afara discuției.

Yvan: Vrei să particip? Nici nu mă gândesc, ce treabă aveți cu mine? Și am deja timpanu' spart, lămurii-vă-ntre voi de data asta!

Marc: Dac-are timpanu' spart... L-am pocnit destul de serios.

Serge: (*rânjește*) Hai, nu te mai da mare.

Marc: Vezi tu, Yvan, ce nu suport eu la tine în clipa asta – pe lângă tot ce ți-am spus deja și chiar cred – e dorința ta de ne nivela. Egali, așa ne-ai vrea tu. Pentru a te absolvi de lașitate. Egali în discuție, egali în prietenia de altădată. Dar nu suntem egali, Yvan. Trebuie să alegi de partea cui ești.

Yvan: Alegerea e deja făcută.

Marc: Perfect.

Serge: Eu n-am nevoie de suporteri.

Marc: Doar n-o să-l respingi pe bietul băiat!

Yvan: De ce ne vedem, dacă ne urâm?! Ne urâm, e clar!... Mă rog, eu nu vă urăsc, dar voi vă urâți! Și mă urâți și pe mine! Deci de ce ne mai vedem?... Mă pregăteam și eu să petrec o seară destinsă, după o săptămână întreagă de griji care de care mai tâmpite și mai absurde, să-mi revăd prietenii cei mai buni, să mergem la un film, să râdem, să de-dramatizăm...

Serge: Ai remarcat că vorbești numai și numai despre tine?

Yvan: Și voi despre cine vorbiți?! Nimeni nu vorbește decât despre el!

Serge: Hai, că ne-ai futut toată seara...

Yvan: Eu v-am futut seara?!

Serge: Da.

Yvan: Eu v-am futut vouă seara?! Eu?! Eu v-am futut vouă seara?!

Marc: Bine, bine, nu te-ambala!

Yvan: Eu v-am futut vouă seara?!?!...

Serge: De câte ori mai zici?

Yvan: Păi ziceți-mi, eu v-am futut seara?!...
Marc: Întârzii trei sferturi de oră, nici măcar nu-ți ceri scuze, pe urmă ne vomîți toate necazurile tale domestice...
Serge: Și lipsa ta de participare, atitudinea ta de spectator neutru și pasiv, ne face, pe mine și pe Marc, să cădem în cele mai grave excese.
Yvan: Acuma și tu?! Și tu-ncepi cu asta?
Serge: Da, și eu, fiindcă pe tema asta sunt perfect de acord cu el. Tu crezi condițiile pentru conflict.
Marc: Vocea rațiunii... tonul ăsta insipid și subaltern cu care ne tot susuri în urechi dulceșării și sentimentalisme răsuflăte... e insuportabil!
Yvan: Știți că pot să plâng... Pot să-ncep să plâng chiar acum, aici... De altfel, sunt gata-gata...
Marc: Plângi.
Serge: Plângi.
Yvan: Plângi! Asta-mi ziceți voi mie, plângi!!...
Marc: Ai toate motivele să plângi, te-nsori c-o ciumă, tocmai îți pierzi prietenii pe care-i considerai veșnici...
Serge: Deci gata, asta e, s-a terminat!
Marc: Păi n-ai zis cu gura ta, de ce să ne mai vedem dacă ne urâm?
Yvan: Și la nuntă? Sunteți martorii mei, nu...
Serge: Găsești alții.
Yvan: Nu se poate! V-am scris pe invitație!
Marc: Schimbi, caz de forță majoră.
Yvan: Da' nu-i voie, nu se face!
Serge: Cum să nu? Dacă...
Yvan: Nu!...
Marc: Stai, nu-nnebuni, venim.
Serge: Da' ar trebui s-anulezi nunta asta.
Marc: Asta așa e.
Yvan: Căcat! Ce-aveți cu mine, ce v-am făcut? Căcat!...

Izbucnește în lacrimi.

O pauză.

E josnic, ce faceți acum! Puteați să vă certați din 12 încolo, când vreți voi, da' nu, acum, ca să-mi stricați mie nunta, care deja e-o calamitate, care deja m-a făcut să dau jos patru kile, s-o terminați voi de tot! Singurii oameni în prezența cărora aveam și eu un strop de mulțumire, și ce se gândesc ei, ce-ar fi să ne strângem de gât unu' pe altu', c-așa am eu noroc... (*către Marc*) Crezi că-mi plac dosarele perforate, și rolele de scotch, crezi că un om normal poa' să-și dorească să vândă mape cu elastic?!... Ce vrei să fac? Am făcut pe nebunu' pân' la patruj' de ani. Ah, normal, râdeai cu lacrimi, i-am făcut să rădă cu lacrimi pe prietenii mei cu nebuniile mele, da' seara cine rămânea singur ca un șobolan, cu lacrimile? Cine se târăște-n vizuina lui, singur-cuc? Bufonu', da, și-n vizuină e-o liniște ca-ntr-un cavou, așa că bufonu' dă drumu' la toate aparatele, să se-audă ceva, orice, și ia uite, se-aude o voce pe repondeur, cine-o fi, cum cine, maică-sa. Maică-sa și iar maică-sa.

Scurtă pauză.

Marc: Nu intra în starea asta.

Yvan: Nu intra în starea asta! Da' cine m-a adus în starea asta?! Eu n-am frământări sufletești, nu? Nu, ce sunt eu? Nu contează, cantitate neglijabilă, n-are opinii, un hopa-mitică, asta am fost tot timpul', un hopa-mitică!

Marc: Calmează-te...

Yvan: Nu-mi zi să mă calmez! N-am nici un motiv să mă calmez, da' dacă vrei să mă-nnebunești, zi-mi să mă calmez! Calmează-te e cea mai tâmpită chestie pe care poți să i-o zici cuiva pe care l-ai făcut să-nnebunească! Eu nu sunt ca voi, nu vreau nici o autoritate, nu vreau să vă raportați la mine, nu vreau să stau pe picioarele mele, vreau doar să fiu prietenul vostru, Yvan comicosu'! Yvan comicosu'.

Tăcere.

Serge: Dacă s-ar putea să nu cădem în patetic...

Yvan: Am terminat. N-ai ceva de ronțait? Orice, ca să nu leșin.

Serge: Măsline.

Yvan: Adu.

Serge îi aduce lui Yvan un mic bol cu măsline.

Serge: (către Marc) Vrei și tu?

Marc încuviințează. Yvan îl servește și pe el. Toți trei mănâncă măsline.

Yvan: ... N-ai o farfurioară pentru...

Serge: Ba da.

Aduce o farfurioară pentru sâmburi.

Yvan: (mâncând măsline) S-ajungi la asemenea extreme... Apocalipsa!... pentru un tablou alb...

Serge: Nu e alb.

Yvan: Un căcat alb!... (E cuprins de un râs nebun.) Asta e, un căcat alb!... Hai, recunoaște!... Ai cumpărat o țicneală!...

Marc izbucnește și el în râs, antrenat de nebunia lui Yvan. Serge iese. Revine repede, cu tabloul. Îl lasă jos.

Serge: (către Yvan) Ai cumva la tine unul din markerule alea?

Yvan: Pentru ce?... Doar nu vrei să desenezi cu el pe tablou?...

Serge: Ai sau nu?

Yvan: Stai un pic... (se scotocește prin buzunare) Am... Albastru...

Serge: Dă-l încoa'.

Yvan îi întinde markerul lui Serge. Acesta îl ia, îi scoate capacul, îi examinează o clipă vârful, apoi îi pune capacul la loc. Ridică privirea spre Marc, apoi îi aruncă markerul. Marc îl prinde. Scurtă pauză.

Serge: (către Marc) Hai. (Tăcere) Hai!

Marc se apropie de tablou... Îl privește pe Serge... Apoi scoate capacul markerului.

Yvan: Nu. N-o să faci așa ceva!...

Marc îl privește pe Serge...

Serge: Dă-i drumu'.

Yvan: Sunteți nebuni de legat, amândoi!

Marc se apleacă pentru a ajunge la înălțimea tabloului. Sub privirea siderată a lui Yvan, urmează cu markerul una din liniile transversale. Serge rămâne

impasibil. Apoi, cu multă grijă, pe panta creată, Marc desenează un mic schior, cu fesul în vânt. Când termină, se ridică și își contemplă opera. Serge rămâne de piatră. Yvan e stupefiat. Tăcere.

Serge: Bun... Mi s-a făcut foame. Mergem să mâncăm?

Marc schițează un zâmbet. Pune capacul markerului și apoi, cu un gest ludic, i-l aruncă lui Yvan care îl prinde din zbor.

Acasă la Serge.

În fundal, atârnat pe perete, Antrios-ul. În picioare lângă tablou, Marc ține în mână un lighean cu toarte, în care Serge înmoaie o bucată mică de pânză. Marc are mânecile cămășii suflecate, iar Serge poartă un șorț de zugrav care îi e mic. În jurul lor sunt împrăștiate diverse produse chimice de curățat, sticle cu substanțe de curățat petele, cu alcool sanitar, plus cârpe și bureți. Cu multă delicatețe, Serge aplică ultimele tușe pentru curățirea tabloului. Antrios-ul și-a recăpătat albeața inițială. Marc pune jos ligheanul și privește tabloul. Serge se întoarce spre Yvan, aflat în spatele lor. Yvan aprobă. Serge se dă câțiva pași înapoi, și își contemplă, la rândul lui, opera. Tăcere.

Yvan: *(ca și cum ar fi singur; ne vorbește cu o voce un pic înăbușită)* A doua zi după nuntă, la cimitirul Montparnasse, Catherine a depus, pe mormântul mamei ei, buchetul de mireasă și o punguță de alune caramelizate. Eu m-am ascuns în spatele unei capele ca să plâng, iar seara, amintindu-mi de această ofrandă tulburătoare, iar am boci, în pat, pe-nfundate. Trebuie neapărat să vorbesc cu Finkelsohn despre pornirea asta de a plânga, una-două plâng, nu-i normal la un băiat de vârsta mea. Chestia a început, sau cel puțin s-a manifestat plin, în seara aia cu tabloul alb, la Serge. După ce, printr-un gest absolut nebunesc, Serge i-a dovedit lui Marc că ține mai mult la el decât la tablou, ne-am dus să mâncăm la Emile. Și după masă, Serge și Marc au hotărât să încerce să reconstruiască o relație distrusă de cuvintele și de faptele de mai înainte. Și, la un moment dat, unul dintre noi a folosit expresia „perioadă de încercare”, iar eu am izbucnit în lacrimi... Expresia asta, „perioadă de încercare”, aplicată prieteniei noastre, a declanșat în mine un cutremur incontrollabil și absurd. De fapt, nu mai suport nici un fel de discurs rațional, nimic din toate câte s-au făcut pe lume, din tot ce-i frumos și măreț pe lumea asta, nimic nu s-a născut dintr-un discurs rațional.

O pauză.

Serge își șterge mâinile. Se duce să arunce apa din lighean, apoi începe să pună la locul lor toate produsele chimice; orice urmă a curățirii dispare. Serge contemplă încă o dată tabloul. Apoi se întoarce și vine spre noi.

Serge: După ce am reușit, cu ajutorul unui săpun elvețian cu extract de fiere de bou, pe care ni l-a recomandat Paula, să ștergem schiorul, am contemplat Antrios-ul și m-am întors spre Marc:

- Știi că markerul se poate șterge?

- Nu, mi-a răspuns el... Nu... Tu știai?

- Nu, nici eu, am zis repede, mințind...

A fost cât pe ce să zic da, știam. Dar cum ar fi fost să ne-ncepem perioada de încercare printr-o confesiune atât de decepționantă?... Pe de altă parte, cum să începi cu o minciună?... Minciună... Hai să nu exagerăm. De unde-mi vine tendința asta de a moraliza orice?... De ce relația cu Marc trebuie să fie atât de complicată?...

Lumina izolează, încet-încet, Antrios-ul. Marc se apropie de el.

Marc: Sub norii albi, ninge.

Nu se văd nici norii albi, nici ninsoarea.

Nici frigul, nici luciul alb al pământului acoperit de zăpadă.

Un om alunecă pe schiuri, singur.

Și zăpada cade.

Cade până când omul dispare.

Prietenul meu Serge, care mi-e prieten de foarte mult timp, a cumpărat un tablou alb.

E o pânză de cam un metru șaizeci pe unu douăzeci.

Reprezintă un om care traversează un spațiu și dispare.

Traducere: Violeta Popa

Adaptare: Cristi Juncu